

Verkiezing

Hoofdstuk 1

Inleiding en samenvatting

Voordat we verder gaan naar ons onderzoek in 'verkiezen' kan het geen kwaad om onze bevindingen eerst weer even in gedachten te brengen en op een rijtje te zetten. Om onszelf een onderwerp eigen te maken, moeten we regelmatig herhalen en opnieuw overdenken. Dezelfde dingen regelmatig opnieuw te lezen of te horen is nuttig om tot een goed verstaan van de gehele waarheid te komen en steeds verder en vaster daarin te groeien. Daarom begin ik dus met een samenvatting van wat we tot nu toe bekeken hebben.

a. Individuele personen van wie in de Tenach expliciet staat vermeld dat zij verkoren zijn.

Van een aantal personen staat in de Tenach expliciet vermeld dat zij door de Heere verkoren zijn. Van elk van die personen wordt het al heel snel duidelijk dat zij allemaal **met een doel** verkoren zijn. Abraham is verkoren met het oog op de schepping van Israël. Mozes is verkoren als verlosser van het volk. Zijn broer Aäron is verkoren tot hogepriester. Zijn verkiezing heeft alles te maken met de dienst van de verzoening. Saul was verkoren om koning te zijn over Israël, maar hij werd ook weer verworpen. In zijn plaats werd David tot dat doel verkoren. Ook van Salomo staat geschreven dat hij verkoren is en dan niet om in de eerste plaats koning te zijn, maar om de persoon te zijn om de tempel te bouwen. Tenslotte lezen we ook dat Zerubbabel verkoren was om het volk uit de ballingschap terug te leiden naar het land.

b. Messias

Duidelijk gerelateerd aan het voorgaande is de verkiezing van de Messias. Hij wordt de Uitverkorene van de Heere genoemd. In Zijn Persoon worden al de voorgaande verkiezingen verenigd. In Hem is de nieuwe schepping van Israël. Hij is de Verlosser en de grote Hogepriester van Israël. Hij is de Koning van dat volk en de ware

Tempelbouwer. Hij zal hen vergaderen uit alle landen waarheen de Zijnen zijn verstrooid.

Ook van de Messias staat dat Hij verworpen is. Niet door God maar door mensen. Hoewel Psalm 89:39 toegepast op Christus zelfs ziet op Zijn verwerping door God aan het kruis.

c. Israël

Naast deze individuele personen heeft God een heel volk uitverkoren. Dat is het volk Israël. Het volk is uniek in de wereld en God heeft het verkoren om door hen heen Zijn plan op de aarde te volvoeren.

Ook dit volk lijkt door God te zijn verworpen omdat zij hun Messias hebben verworpen. Het is tijdelijk. God heeft Zijn volk niet verstoten. Hij zal, hoe wonderlijk het ook klinkt, Zijn doel bereiken door middel van dit weerspannige volk.

d. Twaalf apostelen

De Heere Jezus verkoos Zich twaalf apostelen, van wie er een ook weer verworpen werd vanwege zijn verraad. Maar ook van hem staat geschreven dat hij verkoren was. In zijn plaats werd door God een andere apostel verkoren; Matthias. De twaalf moest vanwege het getal van de stammen van Israël op dat getal blijven.

Nu zouden we, als vervolg, verwachten dat we van Paulus ook zouden lezen dat hij verkoren was en dat we dat veelvuldig in Handelingen en in zijn brieven zouden terugvinden. Opvallend genoeg is dat juist niet zo is. Er staat van Paulus van alles beschreven, maar er staat nergens beschreven dat hij uitverkoren was. Toch zullen we dit deeltje geheel en al aan Paulus en zijn brieven wijden, omdat hij natuurlijk wel alles met verkiezing te maken heeft...

Hoofdstuk 2

Paulus, een vat van verkiezing

Van Paulus staat van alles geschreven: hij is **gesteld** tot een licht tot verlichting der heidenen; hij is tevoren **verordineerd** om Gods wil te kennen; hij is **afgezonderd** tot het Evangelie; hij is een **geroepen** apostel. Maar wat we nergens lezen is dat hij verkoren is. In de inleiding schreef ik wel dat hij wel alles met verkiezing te maken heeft.

Dat schreef ik met het oog op Handelingen 9:15.

‘Maar de Heere zei tegen hem: Ga, want deze is voor Mij een uitverkoren instrument om Mijn Naam te brengen naar de heidenen en de koningen en de Israëlieten.’ (Hand. 9:15).

Het woord ‘instrument’ vertaalt de SV met ‘vat’. Daar staat dus ‘een uitverkoren vat’. Het is hetzelfde woord als Lukas in Handelingen gebruikt in het gezicht dat Petrus ziet van het grote linnen laken, waarin hij alle dieren, rein en onrein, zag en waarvan tegen hem gezegd werd die te slachten en te eten.

*‘En hij zag den hemel geopend, en een zeker **vat** tot hem nederdalen, gelijk een groot linnen laken, aan de vier hoeken gebonden, en nedergelaten op de aarde.’ (Hand. 10:11, SV).*

Lukas gebruikt dit woord nog twee keer in hetzelfde verband (10:16 en 11:5) en in Handelingen 27:17 gebruikt hij het voor het zeil of tuigage van het schip.

Het woord *skeuos* kan dus gebruikt worden als iets waarin iets bewaard of gehouden kan worden, een vat dus, of als een gebruiksvoorwerp. In deze laatste betekenis lijkt het voor Paulus gebruikt te zijn. Hij is een uitverkoren voorwerp of instrument.

In Romeinen 9 gebruikt Paulus het zelf drie keer en dat is niet zonder betekenis.

*'Of heeft de pottenbakker geen macht over het leem, om uit dezelfde klomp klei het ene **voorwerp** tot een eervol, het andere tot een oneervol voorwerp te maken? En is het niet zo dat God, omdat Hij Zijn toorn wilde bewijzen en Zijn macht bekendmaken, met veel geduld de **voorwerpen** van Zijn toorn, voor het verderf gereedgemaakt, verdragen heeft? En dat met het doel om de rijkdom van Zijn heerlijkheid bekend te maken over de **voorwerpen** van Zijn ontferming, die Hij van tevoren bereid heeft tot heerlijkheid?' (Rom. 9:21-23).*

Paulus ontleent hier aan de Tenach het beeld van de pottenbakker. De pottenbakker kan het ene vat dat hij maakt tot een eervol voorwerp maken, het andere tot een oneervol. Zo zijn er in Gods plan 'vaten des toorns' (SV) en 'vaten der barmhartigheid' (SV). Beide soorten vaten dienen ergens toe. De vaten des toorns heeft Hij met veel geduld verdragen, omdat Hij Zijn toorn wilde bewijzen en Zijn macht bekendmaken. Farao wordt als voorbeeld van zo'n vat des toorns genoemd. Een paar verzen eerder schrijft Paulus:

'Want de Schrift zegt tegen de farao: Juist hiertoe heb Ik u verwekt: dat Ik in u Mijn kracht bewijzen zou, en dat Mijn Naam verkondigd zou worden op de hele aarde.' (Rom. 9:17).

Over de vaten der barmhartigheid wilde Hij de rijkdom van Zijn heerlijkheid bekendmaken. Die vaten worden geroepen. Zij worden geroepen uit zowel de Joden als de heidenen, zoals Paulus in vers 24 schrijft. En let wel, dat is niet tot hun eigen zaligheid en heerlijkheid, want daar gaat het niet in de eerste plaats over in dit gedeelte, maar opdat Hij de rijkdom van Zijn heerlijkheid bekend zou maken. God openbaart Zich als de Barmhartige, als de Ontfermer en Hij doet dat op een wijze zoals Hij dat wil.

De verkiezing, zoals Paulus dit woord in de hoofdstukken 9 tot en met 11 gebruikt, is het hoofdbestanddeel van dit plan van God om Zich zo te openbaren. Ik schrijf de vier teksten nog een keer uit en gebruik hierin het woord *eklogè* waar dit in de tekst voorkomt. Ik wijs er ook nog een keer op dat de eerste en vierde tekst elkaar verklaren en dat de tweede en de derde tekst bij elkaar horen.

*‘Want toen de kinderen nog niet geboren waren, en niets goeds of kwaads gedaan hadden – opdat het voornemen van God, dat overeenkomstig de **eklogè** is, stand zou houden, niet uit de werken, maar uit Hem Die roept – werd tot haar gezegd: De meerdere zal de mindere dienen.’* (Rom. 9:11, 12).

*‘Zo is er dan ook in deze tegenwoordige tijd een overblijfsel ontstaan, overeenkomstig de **eklogè** van de genade.’* (Rom. 11:5).

*‘Wat dan? Wat Israël zoekt, dat heeft het niet verkregen, maar de **eklogè** heeft het verkregen en de anderen zijn verhard’* (Rom. 11:7).

*‘Zij zijn weliswaar wat het Evangelie betreft vijanden vanwege u, maar wat de **eklogè** betreft geliefden vanwege de vaders.’* (Rom. 11:28).

Deze *eklogè* in Israël was er ook met het oog op de heidenen. Dát is het waar het in Romeinen 9 tot en met 11 om gaat. Paulus wil daar Gods plan ontvouwen aangaande Israël en de volkeren en Zijn handelen in die tijd. *Eklogè* is daarin een kernwoord. God wil Zichzelf openbaren als de Barmhartige, de Ontfermer, zoals we in het slotvers kunnen lezen en waarna Paulus vol verwondering een jubellied aanheft.

‘Want God heeft hen allen in ongehoorzaamheid opgesloten om Zich over allen te ontfermen.’ (Rom. 11:32).

We hebben hier in deel 5 uitvoerig bij stilgestaan en dat wil ik nu niet allemaal gaan herhalen. Waar ik nu wel de vinger bij wil leggen is het vers waarmee ik aan het begin van dit hoofdstuk begon. Paulus als een uitverkoren instrument. Ik schreef in de inleiding en aan het begin van dit hoofdstuk dat er van Paulus nergens geschreven staat dat hij 'uitverkoren' is. Handelingen 9:15 lijkt het tegendeel te zeggen. Er staat immers dat hij een uitverkoren vat of instrument is.

In het Grieks staat er echter iets anders. Paulus is een instrument van *eklogè*.¹ Paulus is een instrument waardoor God de verkiezing uit wilde werken, en wel de verkiezing zoals die in Romeinen 9 tot en met 11 beschreven staat. Zoals God in dat voornemen vaten des toorns en vaten der barmhartigheid heeft, heeft Hij ook een vat van verkiezing. Daarom sprak God tot Ananias:

*'Maar de Heere zei tegen hem: Ga, want deze is voor Mij een instrument van **eklogè** om Mijn Naam te brengen naar de heidenen en de koningen en de Israëlieten.'* (Hand. 9:15).

Dat was een bijzondere roeping. Tegen de twaalf apostelen werd dit niet gezegd. De bekering van Paulus had te maken met Gods heilsplan voor Israël en de heidenen in die dagen. We mogen Paulus' bediening gedurende de tijd van de Handelingen niet loskoppelen van Gods plan met Israël en de volkeren. Sterker nog, als instrument van *eklogè* vervulde Paulus een sleutelrol in dat plan.

Als geen ander kreeg juist Paulus zicht op wat God aan het doen was. Daarom kon alleen hij de hoofdstukken 9 tot en met 11 van Romeinen schrijven. De woorden van Handelingen 9:15 waren niet de enige die Ananias had gesproken. Toen Paulus zich in Jeruzalem tegenover het Joodse volk verdedigde aangaande zijn roeping zei hij:

'En een zekere Ananias, een godvrezend man, die leefde volgens de wet en met een goed getuigenis van alle Joden die daar

¹ In Handelingen 9:15 staat dus in het Grieks: 'vat van verkiezing'.

woonden, kwam naar mij toe, ging bij mij staan en zei tegen mij: Saul, broeder, word weer ziende! En op hetzelfde moment werd ik ziende, en zag hem. En hij zei: De God van onze vaders heeft u voorbestemd om Zijn wil te kennen en de Rechtvaardige te zien en de stem uit Zijn mond te horen, want u moet voor Hem bij alle mensen getuige zijn van wat u hebt gezien en gehoord.' (Hand. 22:12-15).

Paulus was voorbestemd om Gods wil te kennen. Die wil had natuurlijk alles te maken met de Rechtvaardige. Paulus was voorbestemd om Hem te zien en Hem te horen. Vervolgens moest hij getuigen van alles wat hij van Hem gezien en gehoord heeft.

Dit is iets anders, iets wat meer is dan het getuigenis van de twaalf apostelen. Zij moesten getuigen van al wat zij gezien en gehoord hadden vanaf de doop van Johannes tot aan de hemelvaart van de Heere. Paulus kreeg gezichten en woorden van Christus uit de hemel en hij was tevoren verordineerd om dingen te kennen die tevoren nog niet geopenbaard waren. Daarom noemt hij zich ook een uitdeler van verborgenheden Gods. De Rechtvaardige liet Zich aan Paulus zien en sprak met Hem. Het was niet de bedoeling dat Paulus dit voor zichzelf hield, maar dat hij hiervan getuigde onder alle mensen. Er waren verborgenheden Gods die nog niet in de Schriften van Israël stonden, maar die vanaf het begin van de bediening van Paulus wel bekendgemaakt moesten worden. Hiertoe was Paulus tevoren verordineerd als het vat van *eklogè*.

Dat Paulus niet alles in één keer te horen kreeg bij zijn bekering kunnen we leren uit zijn derde relaas in Handelingen over zijn bekering. Daar zegt Paulus dat de Heere in Zijn verschijning op de weg naar Damascus ook het volgende tegen hem gezegd heeft:

'Maar richt u op en sta op uw voeten, want hiertoe ben Ik aan u verschenen: om u aan te stellen als dienaar en getuige zowel van

de dingen die u gezien hebt als van die waarin Ik nog aan u verschijnen zal' (Hand. 26:16).

Paulus werd gesteld tot een dienaar en getuige van de dingen die hij gezien had en waarin de Heere nog aan hem zou verschijnen.

Hoe bijzonder de roeping en zending van Paulus was, zie je ook in het feit dat de Heere een profetie van de Messias en Zijn volk Israël op hem, Paulus, toepaste.

'Maar Paulus en Barnabas zeiden vrijmoedig: Het was nodig dat het Woord van God eerst tot u gesproken zou worden, maar aangezien u het verwerpt en uzelf het eeuwige leven niet waard oordeelt, zie, wij wenden ons tot de heidenen. Zo immers heeft de Heere ons geboden: Ik heb u tot een licht voor de heidenen gesteld, opdat u tot zaligheid zou zijn tot aan het uiterste van de aarde.' (Hand. 13:46, 47).

Deze woorden sprak Paulus in de synagoge in Antiochië. De Joden weerspraken alles wat Paulus en Barnabas gezegd hadden. Dat deden zij waarschijnlijk meer uit nijd en jaloezie dan met verstand, zoals dit zo dikwijls gaat. De Joden zagen de enorme schare heidenen die ook het Woord Gods wilden horen, zodat zij vervuld werden met wrevel en daarom alles maar tegen gingen spreken en zelfs begonnen te lasteren (Hand. 13:45).

Het laatste gedeelte van vers 47 is een regelrecht citaat uit Jesaja. Omdat de Joden te Antiochië zich het eeuwige leven niet waard oordeelden, wendden Paulus en Barnabas zich tot de heidenen en dat deden zij naar het bevel van de Heere en in overeenstemming met Gods Woord. Dit ga ik nog een keer uitleggen, omdat het heel belangrijk is om Paulus' bediening als vat van *eklogè* gedurende Handelingen goed te begrijpen. Eerst lezen we het vers in de profeet Jesaja dat Paulus tegenover de Joden van Antiochië citeert.

*'Hij heeft tegen Mij gezegd: U bent Mijn Knecht, Israël, in Wie Ik Mij zal verheerlijken. Ik, Ik zei: Voor niets heb Ik Mij vermoeid, nutteloos en tevergeefs heb Ik Mijn kracht verbruikt. Voorwaar, Mijn recht is bij de HEERE, en Mijn arbeidsloon is bij Mijn God. En nu zegt de HEERE, Die Zich Mij vanaf de moederschoot tot Knecht heeft geformeerd om Jakob tot Hem terug te brengen – maar Israël zal zich niet laten verzamelen. Niettemin zal Ik verheerlijkt worden in de ogen van de HEERE, en Mijn God zal Mijn kracht zijn. Hij zei: Het is te gering dat U voor Mij een Knecht zou zijn om op te richten de stammen van Jakob en om hen die van Israël gespaard werden, terug te brengen. **Ik heb U ook gegeven tot een Licht voor de heidenvolken, om Mijn heil te zijn tot aan het einde der aarde.**' (Jes. 49:3-6).*

De vetgedrukte woorden zijn de woorden die Paulus citeert. We mogen gerust aannemen dat hij en zijn Joodse hoorders de context van deze bekende profetie feilloos kenden.

De profetie leidt de Messias, als de ware Israël, in. Hij is vermoeid vanwege al Zijn ogenschijnlijk nutteloze arbeid. Het nutteloze zit hem hierin dat Hij geroepen was om Israël, het volk, terug te brengen, maar het zijn zulke dwaze en onwillige schapen dat zij zich niet door de goede Herder laten verzamelen.

Het thema in deze profetie is dus de onwil van Israël; niet alleen na het getuigenis van de profeten, maar zelfs na het getuigenis van de Messias Zelf. Vlak voor Zijn kruisdood roept de Heere Jezus Jeruzalem hierover ter verantwoording:

'Jeruzalem, Jeruzalem, u die de profeten doodt en stenigt wie naar u toe gezonden zijn! Hoe vaak heb Ik uw kinderen bijeen willen brengen, op de wijze waarop een hen haar kuikens bijeenbrengt onder haar vleugels; maar u hebt niet gewild!' (Mat. 23:37).

Tegen deze onwil om zich onder de vleugelen van de Messias te laten verzamelen, liep Paulus ook aan. Ook in Antiochië. Op grond van die onwil richt Paulus zich daarna tot de heidenen. Maar let op. Dat doet hij op grond van een profetie die gericht is tot de Messias. De zin van die woorden van Jesaja zijn tot Zijn bemoediging. U hoeft niet vermoeid te zijn. Uw werk is niet tevergeefs. Het is te weinig dat de stammen van Jakob worden opgericht.² Ik ga door Uw werk niet alleen Israël verzamelen en herstellen, ook de heidenen zullen delen in Uw heil! Ik heb U ook gegeven tot een Licht voor de heidenvolken.

Dat het heil ook naar de heidenen zou gaan was allang bekend. Dat de Messias zou zijn tot een Licht voor de heidenvolken was geen nieuws. Wel goed nieuws, Evangelie, maar niet iets wat verborgen was. Het bijzondere in de roeping van Paulus was dat hij met die boodschap naar de heidenen werd gezonden, **nog vóór de oprichting van de stammen van Israël**. Wat Israël moest doen, liet het na. Israël moest het grote heil van de Messias ook onder de volken bekendmaken. Israël moest laten zien Wie hun God was en wat Zijn deugden waren. Hij de Barmhartige, Hij de genadige God. Ze hadden het luidkeels moeten verkondigen: onze God is een Ontfermer.

In plaats daarvan werden de Joden in Antiochië met boosheid vervuld toen de hongerige harten van de heidenen ernaar smachtten om ook Gods Woord te horen. De Joden verachtten de boodschap van Paulus en weerspraken en lasterden het. Dáárom ging Paulus doen wat alle stammen van Israël zelf hadden moeten doen; de Messias verkondigen onder de heidenen.

Dit is het grote thema in Romeinen 9 tot en met 11. Daarom lees je dat Paulus naar de heidenen ging **om Israël tot na-ijver te brengen**. Hij liet, ook aan de Joden in Antiochië zien, wat hun taak was. Het moest hen tot jaloezie en na-ijver bewegen, om die taak niet te laten liggen (Rom. 10:19; 11:11, 14).

² Dit is het herstel van alle dingen in Handelingen 3:21.

Juist in die hoofdstukken wordt door Paulus het voornemen van God, dat overeenkomstig *eklogè* is, uitgelegd (Rom. 9:11). Daarin lezen we de verkiezing van Israël en een overblijfsel overeenkomstig de *eklogè* van de genade.

Paulus wordt geen uitverkoren instrument genoemd. Hij is een instrument van *eklogè*; dat is iets heel anders. Hij was tevoren verordineerd om de wil van de Heere te kennen. Als geen ander begreep hij daarom dat hij met 'zijn' Evangelie naar de volkeren moest om Christus als een Licht tot verlichting der heidenen te verkondigen. De apostelen der besnijdenis hielden zich aan de 'normale' weg. Zij brachten het heil van de Messias onder hun eigen volk, opdat Israël als een koninklijk priesterdom ook de heidenen zou instrueren en de wereld zo een heilstijd onder de grote Koning zou krijgen.

Is dit oorspronkelijke voornemen van God naar de *eklogè* volbracht? Nee, we wachten nog op een vervolg en een afsluiting. Het grootste deel van de profetieën is nog niet vervuld. Ook niet in de dagen van Paulus. Hij was in Handelingen als het ware een aanjager van die nieuwe tijd. Het was wachten op de *parousia* van de Heere en de bekering van Zijn volk.

Israël heeft zich niet willen laten vergaderen. Dat betekent geen eindpunt. Ook het einde van Romeinen 11 zal nog zijn vervulling vinden. Het betekent wel een tussenstop. Israël als leidend volk is van het toneel verdwenen en de bediening van de apostel Paulus werd een geheel andere. Dat is een bediening waarvan we in zijn latere brieven lezen en die exclusief voor de heidenen was.³

Naar die bediening van Paulus kijken we in het volgende hoofdstuk. Ook dat is een bediening die met 'verkiezing' te maken heeft. En wat voor één. Paulus begint ermee in zijn brief aan de Efeziërs.

³ Wellicht ook voor gelovige Joden. Israël kreeg tijdelijk dezelfde positie als de overige volkeren; toch is Paulus wel heel expliciet in zijn adres aan 'heidenen' in bijvoorbeeld zijn brieven aan de Efeziërs en de Kolossenzen.

‘Uitverkoren voor de grondlegging der wereld’ (Ef. 1:4). Als je de studies over verkiezing tot nu toe goed hebt gevolgd, begrijp je dat Paulus ook hier niet spreekt over een verkiezing van eeuwigheid tot eeuwig behoud. Deze verkiezing heeft een veel wonderlijker doel en bestrijkt een veel dieper thema dan we tot nu toe hebben gezien.

Ook deze verkiezing heeft een doel in Gods voornemen der eeuwen. Daar zullen we nu een hoofdstuk aan wijden.

Hoofdstuk 3

Verkoren voor de grondlegging der wereld

In het eerste hoofdstuk van Paulus' brief aan de Efeziërs komen we ook het woord 'verkiezen' tegen en Paulus sluit zichzelf hierbij in.

*'Gezegend zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die ons gezegend heeft met alle geestelijke zegen in de hemelse gewesten in Christus, omdat Hij ons vóór de grondlegging van de wereld in Hem **uitverkoren** heeft, opdat wij heilig en smetteloos voor Hem zouden zijn in de liefde.'* (Ef. 1:3, 4).

Hier staat nogal wat. Uitverkoren in Hem voor de grondlegging van de wereld. Het doel: heilig en smetteloos te zijn voor Hem in de liefde.

We zullen om deze verkiezing te begrijpen een aantal dingen eromheen goed moeten bestuderen, zoals we dat bij de voorgaande verkiezingen ook hebben gedaan. Wat is dat 'voor de grondlegging der wereld'? Is deze verkiezing algemeen, voor alle gelovigen die er hebben geleefd? Legt Paulus hier een leerstuk neer, dat we toe kunnen passen op de gehele Bijbel? Of moeten we hier iets genuanceerder over denken? Wat bedoelt Paulus met de geestelijke zegeningen in de hemelse gewesten? En natuurlijk: wat is de context? Aan wie schrijft Paulus de brief? Wat is zijn doel met de brief?

Zonder een antwoord te hebben op al deze vragen is het onmogelijk om een helder antwoord te hebben op deze verkiezing. Ik bedoel hiermee te zeggen: uitverkoren te zijn, betekent dan in dit geval ook zicht te hebben op alles wat Paulus in deze brief aan onderwijs schrijft.

Hier één hoofdstuk aan te besteden is verre van voldoende. Volledig te willen zijn is ook onmogelijk, omdat we dan meer bezig zullen zijn met een verklaring van de brief aan de Efeziërs. Dat is ook niet mijn bedoeling. Ik zal proberen een middenweg te bewandelen. Ik ga slechts een paar dingen noemen die belangrijk zijn in deze brief en die

bij deze verkiezing horen, zonder ze al te diep uit te werken. Dat laat misschien wat vragen bij je achter, maar dat hoef je niet erg te vinden. Dat geeft je weer verdere mogelijkheden tot onderzoek en overdenking. Als je niet alles in één keer begrijpt, is dat ook niet erg. Opgroeien in kennis en genade is een proces, waar je geduld voor moet oefenen.

Bekendmaken

Een woordje dat behoorlijk belangrijk is in de brief aan de Efeziërs en wat direct gekoppeld is aan de degenen die uitverkoren zijn voor de grondlegging der wereld is *gnoridzo*, 'bekendmaken'. In vers 9 vertelt Paulus ons al dat God 'ons', de uitverkorenen, iets heeft bekendgemaakt. Dezelfde brief vertelt ons dat God dat niet zomaar heeft gedaan, maar dat Hij dat met een doel heeft gedaan. Verkiezing is ook hier gekoppeld aan een doel. Het is niet zomaar iets wat Hij heeft bekendgemaakt. Het blijkt ook dat het niet in de eerste plaats gaat om ons heil, maar om iets geheel anders.

We gaan de teksten stuk voor stuk langs.

1. Efeze 1:10

*'Toen Hij ons, overeenkomstig Zijn welbehagen, dat Hij in Zichzelf voorgenomen had, het geheimenis van Zijn wil **bekendmaakte**, om in de bedeling van de volheid van de tijden alles weer in Christus bijeen te brengen, zowel wat in de hemel als wat op de aarde is.'* (Ef. 1:9, 10).

Lees je wat hier staat? Overeenkomstig - *kata* - Zijn welbehagen, dat Hij in Zichzelf had voorgenomen, heeft Hij het geheimenis van Zijn wil bekendgemaakt. God heeft Zich iets voorgenomen. Hij had een voornemen. Dat voornemen betrof Zijn welbehagen om ons⁴ iets bekend te maken, namelijk het geheimenis van Zijn wil. God heeft ons

⁴ Ik laat vanaf nu de aanhalingstekens weg. In de eerste plaats betreft dit 'ons' natuurlijk de lezers van de brief.

iets van Zijn diepste binnenste laten zien. We begeven ons hier dus op heilige grond. We worden deelgenoten gemaakt van de diepste gedachten van God.

Paulus laat ons niet in het ongewisse wat dit was, dit geheimenis van Zijn wil. Het staat in vers 10. Namelijk om in Christus wederom alles onder één Hoofd samen te brengen⁵, beide de dingen die in de hemel zijn en de dingen die op de aarde zijn.⁶

Dan zegt Paulus vervolgens over dit geheimenis van Zijn wil, dat de uitverkorenen daarin ook een erfdeel zijn geworden.

'In Hem zijn wij ook een erfdeel geworden, wij, die daartoe voorbestemd waren, naar het voornemen van Hem Die alle dingen werkt overeenkomstig de raad van Zijn wil' (Ef. 1:11).

Voorbestemd 'overeenkomstig' - *kata* - Zijn voornemen. (Dat wijst dus weer terug naar 'voorgenomen in Zichzelf' in vers 9.)

Hij werkt alle dingen 'overeenkomstig' - *kata* - de raad van Zijn wil.

'Alle dingen' heeft hier natuurlijk ook weer een context. Paulus heeft het over het wederom onder één Hoofd brengen van alle dingen. We moeten dat dus ook in die context laten staan.

⁵ Wederom onder één Hoofd bijeenbrengen is de betekenis van het Griekse werkwoord *anakefalaomai*, waarin je het woordje *kefalè* kunt herkennen. Dat woordje betekent 'hoofd' en komt in de volgende verzen van Efeze voor: Efeze 1:20; 4:15; 5:23. Merk op dat het steeds gaat om Christus als het Hoofd van Zijn Lichaam.

⁶ Vergelijk dit met Kolossenzen 1 :20. De brief aan de Kolossenzen spreekt ook over dit geheimenis van Zijn wil. Hier verwoordt Paulus Efeze 1:10 op de volgende manier:

'en dat Hij door Hem alle dingen met [= tot] Zichzelf verzoenen zou, door vrede te maken door het bloed van Zijn kruis, ja door Hem, zowel de dingen die op de aarde zijn als de dingen die in de hemelen zijn.' (Kol. 1:20).

Dus God heeft het geheimenis van Zijn wil aan ons bekendgemaakt. Paulus legt uit wat dat geheimenis is. Hij vertelt vervolgens dat we overeenkomstig dat voornemen voorbestemd zijn. Daarna zegt hij dat God alle dingen werkt overeenkomstig de raad van Zijn wil.

God heeft een welbehagen. Dat welbehagen was om ons het geheimenis van Zijn wil bekend te maken. Met dat doel heeft Hij ons, overeenkomstig dat voornemen, verordineerd en wij die verordineerd zijn, weten dat Hij alle dingen uitwerkt overeenkomstig de raad van Zijn wil, die Hij ons heeft bekendgemaakt. Dat heeft Hij niet voor niets gedaan:

‘opdat wij tot lof van Zijn heerlijkheid zouden zijn’ (Ef. 1:12).

2. Efeze 3:3

Het geheimenis waar ik zojuist over schreef is door God door openbaring bekendgemaakt aan Paulus. God heeft dit aan Paulus bekendgemaakt met het oog op de heidenen.

*‘als u tenminste gehoord hebt van de uitdeling van de genade van God die aan mij gegeven is ten behoeve van u, dat Hij mij door openbaring dit geheimenis **bekendgemaakt** heeft’ (Ef. 3:3).*

Paulus heeft het over een ‘uitdeling’⁷ voor heidenen. Het gaat hier dus over iets heel anders dan over het doel van de verkiezing van Israël. Paulus heeft het over een uitdeling voor heidenen. Die uitdeling betrof het geheimenis Zijn wil, om in de uitdeling van de volheid der tijden wederom alles onder één Hoofd te vergaderen in Christus. Paulus legt nog iets uit over dit geheimenis dat hem is geopenbaard en dat lezen we in vers 6.⁸

⁷ Een bedeling.

⁸ Paulus begint een parenthese halverwege vers 3. Die moet je doorlezen tot het einde van vers 5. Dus niet haakje sluiten aan het eind van vers 4 maar aan het eind van vers 5. Vers 6 sluit direct aan op ‘dat Hij mij door openbaring dit geheimenis bekendgemaakt heeft.’

‘namelijk dat de heidenen mede-erfgenamen zijn en tot hetzelfde lichaam behoren en mededeelgenoten zijn van Zijn belofte in Christus, door het Evangelie’ (Ef. 3:6).

In dit vers staan drie woorden die beginnen met het Griekse woordje *sun*. *Mede-erfgenamen*, *medelichaam* en *mededeelgenoten*. ‘Mede’. ‘Mede’ met wie? Het gaat hier over ‘mede’ met Christus.

Paulus introduceert hier ook het woord ‘evangelie’. Hij is als uitdeler van dit geheimenis van Zijn wil, een dienaar geworden van dit Evangelie.

*‘Mij, de allerminste van alle heiligen, is deze genade gegeven, om onder de heidenen door het Evangelie de onnaspeurlijke rijkdom van Christus te verkondigen, en allen te verlichten, opdat zij mogen begrijpen wat **de gemeenschap aan het geheimenis**⁹ inhoudt, dat door de eeuwen heen verborgen is geweest in God, Die alle dingen geschapen heeft door Jezus Christus’ (Ef. 3:8, 9).*

Paulus heeft het hier over een geheimenis van Gods wil dat in de eeuwen verborgen is geweest en gebleven. Dat geheimenis heeft Hij nu bekendgemaakt. Daartoe heeft Hij Zijn uitverkorenen verordineerd.

3. Efeze 3:10

We zagen al dat God het geheimenis van Zijn wil niet zomaar had bekendgemaakt. Hij had een doel:

‘opdat wij tot lof van Zijn heerlijkheid zouden zijn’ (Ef. 1:12).

Dat is echter niet het enige doel wat Hij heeft. Het doel van de bekendmaking van Zijn wil aan de uitverkorenen is dat de veelvuldige

⁹ Naar de betere Griekse handschriften moet hier staan: ‘de uitdeling (of bedeling) van het geheimenis’.

wijsheid van God bekendgemaakt wordt aan overheden en machten in hemelse gewesten.

‘opdat nu door de gemeente aan de overheden en de machten in de hemelse gewesten de veelvuldige wijsheid van God bekendgemaakt zou worden, volgens het eeuwige voornemen dat Hij gemaakt heeft in Christus Jezus, onze Heere.’ (Ef. 3:10, 11).

Het is niet het eeuwige voornemen, maar het voornemen der eeuwen. Hier zien we hetzelfde voornemen van God weer terug. Zijn voornemen was om alles wederom onder één Hoofd te vergaderen in Christus, beide de dingen in de hemelen en de dingen op de aarde. Door de gemeente¹⁰ wordt nu aan deze overheden en machten Gods veelvuldige wijsheid bekendgemaakt. En dat gebeurt ‘volgens’ - *kata* - dus overeenkomstig Zijn voornemen, dat Hij voorgenomen had in Zichzelf. Dat verwijst ons dus weer naar dat welbehagen in vers 9.

4. Efeze 3:5

Ik had dit vers even overgeslagen om de lijn vast te houden; eigenlijk is dit het derde vers waarin het werkwoord ‘bekendmaken’ voorkomt. Dat woord staat in de parentheses¹¹ die van vers 3 tot en met 5 loopt:

‘dat in andere tijden niet bekendgemaakt is aan de mensenkinderen, zoals het nu geopenbaard is aan Zijn heilige apostelen en profeten door de Geest’ (Ef 3:5).

Dit vers laat ons duidelijk zien dat Paulus het hier heeft over een nieuwe bekendmaking. Het is iets wat in andere eeuwen niet aan de mensen bekend is gemaakt, zoals het nu geopenbaard is. Paulus spreekt in deze brief over iets wat verborgen was, een geheimenis, maar wat nu geopenbaard is geworden.

¹⁰ De gemeente zoals die in Efeze 1:23 wordt gedefinieerd.

¹¹ Tussenzin

5. Efeze 6:19

Het is duidelijk dat de nieuwe bekendmaking bij Paulus gepaard ging met veel geestelijke strijd. In de eerste plaats ondervond hij de tegenwerking van hetzelfde soort hemelwezens aan wie de veelvuldige wijsheid van God bekendgemaakt moest worden door de Gemeente. Hij spreekt over een strijd tegen de overheden en de machten (Ef. 6:12). Hij dringt de uitverkorenen om daarom de geestelijke wapenrusting aan te nemen om op de dag van het kwaad weerstand te kunnen bieden.

Naast het gebruik van de wapenrusting vraagt Paulus om gebed:

*'terwijl u bij elke gelegenheid met alle gebed en smeking bidt in de Geest en daarin waakzaam bent met alle volharding en smeking voor alle heiligen. Bid ook voor mij, opdat mij het woord gegeven wordt bij het openen van mijn mond, om met vrijmoedigheid het geheimenis van het Evangelie **bekend te maken**' (Ef. 6:18, 19).*

Paulus vraagt om gebed van de heiligen om met vrijmoedigheid het geheimenis van het Evangelie bekend te mogen maken. En dan heeft hij het dus over het geheimenis van Efeze 1:9, het geheimenis van Zijn wil, en het Evangelie van Efeze 3:6.

6. Efeze 6:21

Terwijl Paulus deze brief schreef zat hij in de gevangenis. Toch was hij daar niet nutteloos. Allereerst danken we deze brief aan hem terwijl hij in Rome gevangen zat. Toch hield hij zich nog met andere belangwekkende zaken bezig, die voor ons nu niet bekend zijn, maar waarvan de Efeziërs door Tychikus op de hoogte zouden worden gesteld.

*'En opdat ook u weet hoe het met mij gaat en wat ik doe, zal Tychikus, de geliefde broeder en trouwe dienaar in de Heere, u dat allemaal **bekendmaken**.'* (Ef. 6:21).

Tychikus kwam niet alleen met de brief van Paulus en ook een mondeling verslag van hoe hij het maakte, maar hij zou ook zeggen wat Paulus deed. Dat kan bijna niet anders dan over geestelijke zaken gaan. Veel andere dingen had Paulus in gevangenschap niet te doen. Het zijn dingen die nu voor ons niet kant en klaar op papier staan. We hebben alleen zijn brieven overgeleverd gekregen. Toch zijn die juist voldoende om ook op te groeien in de kennis waarvan Paulus wilde dat de Efeziërs die zouden hebben. Schrift met Schrift vergelijkend worden wij ook in die wonderlijke waarheid van het geheimenis ingeleid. Ook ons wordt het als uitverkorenen bekendgemaakt.

Voor de grondlegging der wereld

Paulus noemt alleen hier dat wij uitverkoren zijn voor de grondlegging van de wereld. De grondlegging van de wereld is de nederwerping van de wereld. Daarover lezen we in Genesis 1:2 toen de oorspronkelijke schepping woest en ledig werd als gevolg van de zonde van de gezalfde overdekkende cherub (Ez. 28:14).¹²

Deze nederwerping van de wereld is een markeringspunt. Zevenmaal wordt er in de Schrift gesproken van ‘vanaf de grondlegging van de wereld’ en driemaal ‘voor de grondlegging der wereld’. ‘Voor de grondlegging van de wereld’ vinden we dus hier in Efeze 1:3 bij de uitverkorenen aan wie het geheimenis bekendgemaakt is. Het is niet voor niets dat Paulus deze uitdrukking zo gebruikt, omdat het geheimenis van Zijn wil betrekking heeft op de toestand van de schepping vóór de gruwelijke val van de cherub. ‘Om alles weer in Christus bijeen te brengen, zowel wat in de hemel is en wat op de aarde is’ (Ef. 1:10). Het betekent: terug naar het Begin! Maar nu nog veel heerlijker, omdat een val niet meer mogelijk is. ‘In Christus’ betekent in Hem, Die Zijn leven heeft gegeven en gehoorzaam is geworden tot aan de dood, Die de smadelijke dood aan het kruis gestorven is. Het betekent echter ook ‘in Hem’ Die uit het graf is gekomen en nu leeft aan de rechterhand van de Vader. De nieuwe

¹² Zie mijn boekje ‘In Begin’.

schepping is gebaseerd op Zijn bloed en dat maakt al het verschil met de oude schepping.

‘Voor de nederwerping van de wereld’ wordt dus voor deze verkiezing gebruikt. Wat zijn de andere twee Schriftplaatsen waar we deze uitdrukking terugvinden?

Dat zijn Johannes 17:25 en 1 Petrus 1:20.

*‘Vader, Ik wil dat waar Ik ben, ook zij bij Mij zijn die U Mij gegeven hebt, opdat zij Mijn heerlijkheid zien, die U Mij gegeven hebt, omdat U Mij hebt liefgehad **vóór de grondlegging van de wereld.**’* (Joh. 17:24).

*‘Hij is wel van tevoren gekend, **vóór de grondlegging van de wereld**, maar in de laatste tijden geopenbaard omwille van u.’* (1 Pet. 1:20).

Zie je over Wie het hier gaat? Over Christus, Die tot Zijn Vader spreekt en zegt dat Hij Hem liefgehad heeft voor de nederwerping van de wereld en over Christus als het smetteloze en onbevleete Lam.

Van niemand anders dan van Christus en van deze Gemeente van uitverkorenen aan wie het geheimenis van Zijn wil bekend is gemaakt, gebruikt de Bijbel ‘voor de nederwerping der wereld’.

Dit alles leert ons dat we ook hier met een bijzondere verkiezing te maken hebben. Ook hier gaat het om een taak in Gods voornemen der eeuwen. Niet verkoren te zijn om deel te hebben aan deze groep, betekent niet, verworpen en voor eeuwig verloren te zijn. Zoals we al eerder hebben gezien staat verwerping ook helemaal niet als alternatief van verkiezing. De enigen die in de Bijbel verworpen worden zijn degenen die eerst tot een bepaalde taak waren uitverkoren. Misschien vinden we dit ook impliciet in de brieven aan de Efeziërs en de Kolossenzen in de woordjes ‘als u tenminste’. Aan deze verkiezing zitten voorwaarden:

'als u tenminste gehoord hebt van de uitdeling van de genade van God die aan mij gegeven is ten behoeve van u' (Ef. 3:2).

'als u tenminste in het geloof blijft, gefundeerd en vast, en u niet laat afbrengen van de hoop van het Evangelie, dat u gehoord hebt, dat gepredikt is in de hele schepping die onder de hemel is, waarvan ik, Paulus, een dienaar geworden ben.' (Kol. 1:23).

Ten eerste moet je het gehoord hebben. 'Gehoord' betekent natuurlijk meer dan dat je het een keer aan je oren voorbij hebt horen komen. Je hebt het verinnerlijkt. Je hebt gehoord en gehoorzaamd.

Als je het gehoord hebt, moet je erin blijven, gefundeerd en vast en je van deze hoop van onze roeping niet af laten brengen. Er is heel veel wat ertegen opkomt. Het gaat om een hoop, die de tradities niet kennen en een hoop die nauwelijks gepredikt wordt.

We moeten horen, gefundeerd worden en er vast in blijven staan. Dat is niet altijd makkelijk en Paulus suggereert met de woorden 'indien u tenminste' dat het mogelijk is om deze wonderlijke hoop te laten varen en geen deel meer te hebben aan deze roeping van de Gemeente, die Zijn Lichaam is en de volheid van Hem Die alles in allen vervult.

'Uitverkoren', 'voor de grondlegging der wereld', 'welbehagen', 'tevorens verordineerd'; het zijn allemaal woorden die in het eerste hoofdstuk van de brief aan de Efeziërs voor komen. En die niet alleen. De gehele brief ademt een sfeer en een grootsheid die maar nauwelijks te bevatten is. Ook nu hebben we weer gezien dat de verkiezing van deze leden van het Lichaam van Christus en de Volheid van Hem Die alles in allen vervult, een veel hoger doel dient dan hun eigen zaligheid. Ze dient tot vervulling van Gods voornemen der eeuwen, in het bijzonder waar het gaat om de verzoening van beide de dingen die op de aarde zijn en die in de hemel zijn.

Hóe God dat doet, weet ik niet. Dát Hij het doet, kunnen we lezen. Hij heeft het bekendgemaakt en in die zin is het geen geheimenis meer. Hij heeft ons verkoren, opdat wij dat geheimenis zouden kennen en ons leven dienovereenkomstig inrichten en trouw zouden blijven aan deze roeping. Dát is de verkiezing van Efeze.

Hoofdstuk 4

De uitverkorenen van God

In zijn brief aan de Romeinen gebruikt Paulus voor het eerst de uitdrukking 'uitverkorenen van God' (Rom. 8:33). Net als in het vorige hoofdstuk waar we de verkiezing van de Efeziërs overdachten moeten we natuurlijk de gehele context weer meenemen. Eigenlijk moeten we, om deze uitdrukking goed te begrijpen, alles wat Paulus schreef wat eraan voorafging, onderzoeken. Ofwel, we moeten een studie maken naar de eerste acht hoofdstukken.

Dat is natuurlijk te veel voor één hoofdstuk, dus ook nu zal ik alleen proberen de grote lijn aan te geven. Ik zal proberen te laten zien hoe en in welke context Paulus deze uitdrukking gebruikt.

We gaan in dit hoofdstuk dus proberen antwoord te geven op de vraag wie deze uitverkorenen van God zijn.

Vier vragen

De uitdrukking 'uitverkorenen van God' komt voor in de laatste van een serie van vier vragen, die Paulus stelt. Het zijn retorische vragen, waar niemand een antwoord op hoeft te geven, omdat de antwoorden heel vanzelfsprekend zijn.

Deze vier vragen zijn als volgt:

1. 'Wat zullen we dan tot deze dingen zeggen?' (Rom. 8:31, SV).
2. 'Als God voor ons is, wie zal tegen ons zijn?' (Rom. 8:31).
3. 'Hoe zal Hij, Die zelfs Zijn eigen Zoon niet gespaard maar voor ons allen overgegeven heeft, ons ook met Hem niet alle dingen schenken?' (Rom. 8:32).

4. 'Wie zal beschuldigingen inbrengen tegen de uitverkorenen van God.' (Rom. 8:33).

Vraag één klinkt mij het meest natuurlijk als 'wat zullen we aan al deze dingen nog toevoegen?' Met 'al deze dingen' bedoelt Paulus de gehele voorgaande redenering uitmondend in vers 30.

'En hen die Hij er van tevoren toe bestemd heeft, die heeft Hij ook geroepen, en hen die Hij geroepen heeft, die heeft Hij ook gerechtvaardigd, en hen die Hij gerechtvaardigd heeft, die heeft Hij ook verheerlijkt.' (Rom. 8:30).

Wat willen we nog meer? Wat zullen we er nog meer over zeggen? Niets natuurlijk!

Als God nu voor ons is, wie kan er dan tegen ons zijn? Natuurlijk kunnen er genoeg mensen tegen ons zijn, maar wat deert dat? Als God voor ons is, wie is er dan tegen ons? Helemaal niemand!

God heeft Zijn eigen Zoon overgegeven. Zou Hij ons dan niet alle dingen schenken? Ja, natuurlijk. Hij heeft ons mede-erfgenamen gemaakt. Als Hij een Erfgenaam van alle dingen is geworden, dan wij dus met Hem.

Wie zal er beschuldigingen inbrengen tegen de uitverkorenen God? Er kunnen weer genoeg mensen zijn die menen dat ze dit kunnen doen (en dat weten ze zelf het beste), maar het heeft geen zin. Deze vraag loopt parallel met vraag 1. Niemand, helemaal niemand is er die voor God nog beschuldigingen tegen ons in kan brengen. We zijn vrijgesproken; voor eens en voor altijd.

Met deze vierde vraag komt Paulus terug op de rechtszaak die hij vanaf hoofdstuk 5 al in zijn betoog heeft verwerkt. 'Beschuldigingen inbrengen' is in het Grieks één woord wat nog zes keer in Handelingen

voor komt.¹³ In elk van die gevallen gaat het om een officiële aanklacht voor de rechter of koning.

In vers 16 van hoofdstuk 5 heeft Paulus het over oordeel, veroordeling, misdaden en rechtvaardigmaking. Eveneens in vers 18. De misdaad van één over alle mensen tot veroordeling. De rechtvaardigheid van Eén over alle mensen tot rechtvaardigmaking des levens.

Dit heeft allemaal de strekking van een rechtszaak. Paulus vervolgt dit in hoofdstuk 8.¹⁴

‘Dus is er nu geen veroordeling¹⁵ voor hen, die in Christus Jezus zijn.’ (Rom. 8:1).

Dit is de sleutel tot de brief aan de Romeinen; in elk geval van de hoofdstukken 5 tot en met 8. Geen veroordeling meer in Christus Jezus. In Adam staat de mens schuldig voor God en is hij veroordeeld tot de dood. In Christus is hij vrijgesproken. Vrijpraak betekent dan ook volkomen vrijheid. In Christus Jezus.

Zij die in Christus Jezus zijn, zijn de uitverkorenen van 8:33. Dit vers slaat direct terug op vers 1. Je kunt ze achter elkaar lezen.

‘Dus is er nu geen veroordeling voor degenen die in Christus Jezus zijn.’

‘Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen van God?’

¹³ Handelingen 19:38, 40; 23:28, 29; 26:2, 7.

¹⁴ Hoofdstuk 8 moet je daarom direct doorlezen na hoofdstuk 5. In de hoofdstukken 6 en 7 gaat Paulus in op vier vragen die we als tegenwerpingen tegen zijn leer zouden kunnen lezen.

¹⁵ ‘Verdoemenis’ van SV en HSV is duidelijk geen juiste vertaling. Het gaat hier om de veroordeling.

Niemand dus! Want zij zijn in Christus Jezus. Daar zijn zij volkomen vrij. Vrij van beschuldigingen.

Geen veroordeling en geen scheiding

Paulus gaat hier in de tekst die volgt verder en dieper op in. De verzen 33b tot en met 35 moet je als volgt lezen:

A God is het Die rechtvaardigt.

B Wie is het die veroordeelt?

A Christus is het, Die gestorven is; ja, wat meer is, Die ook opgewekt is, Die ook aan de rechterhand van God is, Die ook voor ons bidt.

B Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus?

De delen A en A leggen elkaar uit en evenzo de delen B en B. God is het Die rechtvaardig maakt en dat doet Hij door de dood en de opstanding van Jezus Christus uit de doden.¹⁶ Als God het nu is Die ons rechtvaardigt, wie zal ons dan oordelen? Als Christus voor ons gestorven, opgewekt en aan Gods rechterhand gesteld is en daar voor ons bidt, wie zal ons dan nog scheiden van de liefde van Christus?

Je ziet dat Paulus hier het thema van veroordeling en rechtvaardiging weer oppakt, waar hij in Romeinen 5:12-21 zo uitvoerig over heeft geschreven.

Het laatste gedeelte van Romeinen 8 is het antwoord op de vraag wie ons zal kunnen scheiden van de liefde van Christus. Ook dit was een retorische vraag. Niemand natuurlijk. Wie kan er nu nog iets zeggen als we zo'n Verlosser hebben aan de rechterhand van God?!

¹⁶ Zie hiervoor bijvoorbeeld Romeinen 4:25, 'Die om onze overtredingen is overgeleverd, en opgewekt om onze rechtvaardiging' en Romeinen 10:9, 10, 'Als u met uw mond de Heere Jezus belijdt en met uw hart gelooft dat God Hem uit de doden heeft opgewekt, zult u zalig worden. Want met het hart gelooft men tot gerechtigheid en met de mond belijdt men tot zaligheid.'

*‘Maar in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars door Hem Die ons heeft **liefgehad**. Want ik ben ervan overtuigd dat noch dood, noch leven, noch engelen, noch overheden, noch krachten, noch tegenwoordige, noch toekomstige dingen, noch hoogte, noch diepte, noch enig ander schepsel ons zal kunnen scheiden van de **liefde** van God in Christus Jezus, onze Heere.’ (Rom. 8:37-39).*

Niets of niemand kan ons scheiden van de liefde van Christus. De bron is liefde en het doel is liefde.

Dit is de context van ‘de uitverkorenen van God’ in Romeinen 8:33. Veroordeling en rechtvaardiging. Wie zijn deze uitverkorenen van God dus? Het zijn degenen die ‘in Christus Jezus’ zijn voor wie er geen veroordeling meer is.

Het zijn de zonen van God. Zij die de aanneming tot zonen¹⁷ verkregen hebben (Rom. 8:15). Deze zonen van God zijn niet zomaar uitverkoren. God heeft een doel met hen. Zij zijn verordineerd om aan het beeld van Zijn Zoon gelijkvormig te zijn (Rom 8:29). Zij zijn bedoeld om de verloren heerlijkheid van Adam weer terug te ontvangen, zodat de schepping de heerschappij krijgt zoals die bedoeld was. Dat kan je afleiden uit de verzen 18-22 van dit hoofdstuk. Daar zal ik nu niet verder op ingaan; maar het is wel belangrijk dat je ziet dat ook deze verkiezing een doel heeft.

Zij zijn niet meer ‘in Adam’, in wie allen gezondigd hebben, maar zij zijn ‘in Christus’, de laatste Adam. In Hem is er geen veroordeling meer voor hen. De schepping zucht en verlangt reikhalzend naar de openbaring van deze zonen van God op hoop dat ze, net als deze uitverkorenen, zal worden bevrijd van de slavernij van de dood en de vergankelijkheid.

Door hen komt God tot Zijn doel met de schepping. Hetgeen ‘in Adam’ verloren was gegaan, wordt ‘in Christus’ hersteld.

¹⁷ Letterlijk: ‘de zoonstelling’

Drie verkoren groepen

Als we zo alles bij elkaar nemen, lijkt het er heel sterk op dat we in Gods voornemen der eeuwen drie grote groepen kunnen onderscheiden. Elk met een aparte taak en elk met een apart doel. Van elk van deze groepen staat geschreven dat zij uitverkoren zijn.

De eerste groep is Israël. In dit volk, als het zaad van Abraham, worden alle volken gezegend. Het betreft dus een roeping voor de aarde.

De tweede groep, bestaande uit Joden en heidenen, zijn uitverkoren en zij 'in Christus' in tegenstelling tot 'in Adam'. Hun roeping is het herstel van en heerschappij over de schepping. Zij worden aan het Beeld van Gods Zoon gelijkvormig gemaakt. De verwijzing is weer naar Adam, die naar Gods Beeld geschapen was. Over deze groep ging dit laatste hoofdstuk.

De derde groep bestaat (voornamelijk) uit heidenen. Hun positie is ook 'in Christus', maar dan gezeten aan de rechterhand Gods. Hun doel is verzoening van alles tot¹⁸ Hem, zowel van hetgeen op de aarde is als hetgeen in de hemel is en dit bekend te maken aan overheden en machten in de hemel (Kol. 1:20; Ef. 1:10; 3:10). Hierover ging het vorige hoofdstuk.

Natuurlijk hebben al deze verkiezingen ook met het persoonlijk behoud te maken, maar het staat niet voorop. Daar gaat het niet in de eerste plaats over. Het sterkst zien we dat wel bij Israël. Dat volk wordt in de verkiezing als een collectief gezien. Het gaat niet over de bekering van personen. Binnen dat uitverkoren volk waren er mensen die God dienden en zij die God niet dienden. In de zwartste tijden, waarin Gods Woord volledig verduisterd was, hield het volk echter niet op Gods uitverkoren volk te zijn.

¹⁸ Niet: 'met Hem'

Aanneming tot kinderen¹⁹

Bij elk van deze verkiezingen hoort ook de aanneming tot zonen, ofwel de 'tot zoonstelling'. God noemt Israël Zijn zoon.

'Zo zegt de HEERE: Mijn zoon, Mijn eerstgeborene, is Israël.' (Ex. 4:22).

Daarom kan er van Israël gezegd worden dat van hun de aanneming tot zonen is (Rom. 9:4).

De aanneming tot zonen zagen we ook in Romeinen 8. Daar gaat het over de uitverkorenen van God. Paulus schrijft dat zij hebben ontvangen niet de geest van slavernij die opnieuw naar angst leidt, maar de geest van aanneming tot zonen (Rom. 8:15). De aanneming tot zonen wordt in vers 23 gedefinieerd als de verlossing van het lichaam, die de uitverkorenen verwachtten.

Over diezelfde geest heeft Paulus het in Galaten 4.

*'Maar toen de volheid van de tijd gekomen was, zond God Zijn Zoon uit, geboren uit een vrouw, geboren onder de wet, om hen die onder de wet waren, vrij te kopen, **opdat wij de aanneming tot kinderen zouden ontvangen**. Nu, omdat u kinderen bent, heeft God **de Geest van Zijn Zoon uitgezonden in uw harten**, Die roept: *Abba, Vader!*' (Gal. 4:4-6).*

Tenslotte zijn ook de uitverkorenen voor de grondlegging van de wereld verordineerd tot aanneming tot zonen, door Jezus Christus in de Vader (Ef. 1:5).

Het is door middel van deze drie verkiezingen en 'zoonschappen' dat God Zijn voornemen van de eeuwen uitwerkt en laat zien wat Zijn grote doel is. Het alternatief voor uitverkoren te zijn is niet verworpen

¹⁹ Het Grieks heeft één woord, hetgeen 'het stellen tot zonen' of iets dergelijks betekent. Ik zal het in het vervolg alleen hebben over de aanneming tot zonen.

te worden tot een eeuwig lijden. Het alternatief is niet uitverkoren te zijn tot een zo heerlijk werk en doel als wat God Zijn verkorenen toevertrouwt.

Kan de verkiezing ongedaan gemaakt worden?

Als dit alles waar is en we kunnen dit aanvaarden, dan zien we ook het nodeloze en doelloze van de strijd die aanhangers van verschillende partijen hebben gevoerd rondom de verkiezing.

Sommigen leren ‘eens behouden, altijd behouden’ en baseren zich daarbij op de onveranderlijkheid van Gods verkiezing. We hebben gezien dat dit in elk geval in een aantal gevallen helemaal niet waar is. Juda en Saul waren verkoren, maar zij werden verworpen, omdat ze niet geschikt bleken voor hun taak. Hetzelfde kunnen we zeggen van de Galaten. Ook zij hadden de aanneming tot zonen ontvangen, net als de Romeinen, toch vreesde Paulus dat zijn prediking onder hen geheel en al tevergeefs geworden was.

‘Ik vrees voor u dat ik mij misschien tevergeefs voor u heb ingespannen.’ (Gal. 4:11).

Dit schrijft hij niet voor niets. Paulus vreesde dat zij volkomen ongeschikt geworden waren voor het werk waartoe zij geroepen waren, namelijk om het Beeld van Gods Zoon gelijkvormig te worden. Dat word je namelijk niet als je je laat leiden door het vlees en jezelf probeert te rechtvaardigen uit de werken van de wet.

Anderen leren wat in de theologie genoemd wordt ‘de afval der heiligen’. Je kunt nog verloren gaan, ook als je eenmaal behouden bent geworden. De nadruk wordt hierbij dikwijls gelegd op de levenswandel. Iedere christen die zijn eigen hart een beetje kent, weet dan ook dat die afval dan hoogstwaarschijnlijk ook op hem of haar van toepassing is.

Heftige debatten tussen aanhangers van beide partijen zijn er gevoerd. De een verketterde de ander met aanvoering van volkomen uit de context getrokken Bijbelteksten. Beide partijen hebben ongelijk.

Verkiezing gaat in de Bijbel niet over het behoud van mensenzielen. Het gaat over de uitvoering van Gods voornemen van de eeuwen. In de eerste plaats telt daarin niet de uiterlijke levenswandel, maar de leer! Bij de Galaten zal het er heus wel hebben uitgezien als om door een ringetje te halen; uiterlijk gezien dan. Ze deden immers hun uiterste best om te wandelen naar de werken der wet. Maar Paulus bevocht ze met hele felle bewoordingen; op die manier tref je Paulus in geen enkele brief aan.

In Kolossenzen 2 waarschuwt Paulus de lezers ernstig voor allerlei vormen van dwaalleer. Mooiklinkende redeneringen, filosofie, inhoudsloze verleiding, overleveringen van mensen, zaken aangaande de wet en een schijngodsdienst zonder de kracht van de opstanding van Christus. Het komt in dat hoofdstuk allemaal voorbij.

Het gaat Paulus niet in de eerste plaats om het behoud van de zielen van de Kolossenzen, maar om de vergelding van de erfenis (Kol. 3:24); en dat is Gods erfdeel in de heilige plaatsen. Het is niet om het even wat we geloven. Het mag ons niet onverschillig laten hoe we tegenover 'de uitverkiezing' staan. Er staat veel meer op het spel dan het behoud van enkele gelovigen. Ik weet dat ik nu hele sterke taal gebruik, maar als je iets hebt begrepen van Gods voornemen van de eeuwen en de strijd die daar altijd op afkomt, begrijp je me wel.

Een uiterlijke onberispelijke levenswandel en een 'christelijke ethiek' worden meestal door de boze wel met rust gelaten. Met de gezonde leer is het anders. Alles wordt er in het werk gesteld om die tegen te staan.

Natuurlijk hoort onze levenswandel in overeenstemming te zijn met de leer. Maar een goede levenswandel zonder gezonde leer is

weliswaar aangenaam voor degenen in de directe omgeving, maar stelt in Gods voornemen der eeuwen niets voor. Paulus draagt in zijn tweede brief aan Timotheüs zijn zware taak van apostel aan zijn geestelijke zoon over. Eerst krijgt Timotheüs de goedkeuring van Paulus.

'Maar ú hebt mij nagevolgd in mijn onderwijs, levenswandel, levensopvatting, geloof, geduld, liefde, volharding, in mijn vervolgingen en lijden zoals die mij overkomen zijn in Antiochië, in Ikonium en in Lystre. Wat heb ik al niet aan vervolgingen doorstaan, en uit die alle heeft de Heere mij verlost.' (2 Tim. 3:10, 11).

'U', Timotheüs staat hiermee in schril contrast met degenen over wie Paulus het in de verzen ervoor heeft gehad en over wie hij het in vers 13 heeft; de slechte mensen en bedriegers, die verleid worden en anderen verleiden. Tegenover hen spoort Paulus Timotheüs aan om standvastig te blijven.

'Blijft u echter bij wat u geleerd hebt en waarvan u verzekerd bent, omdat u weet van wie u het geleerd hebt, en u van jongs af de heilige Schriften kent, die u wijs kunnen maken tot zaligheid, door het geloof dat in Christus Jezus is.' (2 Tim. 3:14, 15).

Standvastig te blijven in hetgeen hij geleerd heeft, wetende van wie hij het geleerd heeft.

Dit geldt ook voor élk element in de leer van Paulus, ook waar het gaat om de verkiezing.

Hoofdstuk 5

Niet vele wijzen

De Korinthiërs behoren tot de ‘Romeinengroep’. Zij waren tot geloof gekomen onder de prediking van Paulus in zijn vroege bediening. In zijn eerste aan ons overgeleverde brief aan deze gemeente te Korinthe blijkt al heel snel dat hij heel wat met deze mensen te stellen heeft gehad.

Verdeeldheid

Het allereerste onderwerp van de vele die hij in deze brief aansnijdt is de enorme verdeeldheid onder hen. De verdeeldheid leidde tot ruzies en twisten.

‘Want mij is over u bekendgemaakt, mijn broeders, door de huisgenoten van Chloë, dat er ruzies onder u zijn. Ik bedoel dit, dat ieder van u zegt: Ik ben van Paulus, ik van Apollos, ik van Kefas, en ik van Christus. Is Christus verdeeld? Is Paulus soms voor u gekruisigd? Of bent u in de naam van Paulus gedoopt?’ (1 Kor. 1:11-13).

De een schaarde zich achter Paulus. De ander achter Apollos. Nog een ander achter Petrus. En weer anderen meenden dat zij van de partij van Christus waren. Deze laatsten waren waarschijnlijk, mensen die Christus nog ‘naar het vlees’ hadden gekend (2 Kor. 5:16). Zij lieten zich erop voorstaan dat zij Hem hadden gezien en gehoord in Zijn bediening op aarde en dat zij misschien wel met Hem gesproken hadden.

Hoezeer dat ook indruk op hen gemaakt mocht hebben en hoezeer zij zich daar ook in verblijdden, het was geen enkele reden om zich daarop te laten voorstaan ten opzichte van andere gelovigen. We kennen Christus immers nu niet meer ‘naar het vlees’. Dat betekent dat we Hem niet volgen onder de wet, maar dat we leven vanuit de kracht van Zijn opstanding. We kennen Hem ‘naar de geest’.

Ook de anderen waren niet te excuseren voor hun partijgeest.

'Ik heb geplant, Apollos heeft begoten, maar God heeft laten groeien. Dus is dan noch hij die plant iets, noch hij die begiet, maar God, Die laat groeien.' (1 Kor. 3:6, 7).

Paulus en Apollos stellen niet zoveel voor als God niet voor de groei zorgt. Dus waarom zou je je achter een van beiden gaan scharen en in hun naam ruzie gaan maken? Nog erger zijn al die ruzies waarbij Paulus, Petrus en Apollos al helemaal niet meer worden genoemd. Die gaan helemaal nergens over.

De oorzaak van de verdeeldheid

Het is niet moeilijk om de oorzaak van de partijschappen in deze brief aan te wijzen. Aan het eind van het derde hoofdstuk spreekt Paulus hier nog steeds over. In vers 18 snijdt hij het onderwerp van de eigendunk aan,

*'Laat niemand zichzelf bedriegen. Als **iemand onder u denkt dat hij wijs is in deze wereld**, laat hij dwaas worden, opdat hij wijs zal worden.'* (1 Kor. 3:18).

Daar zat kennelijk het probleem. De Korinthiërs waren wijs geworden. Dat hier de oorzaak gezocht moet worden blijkt uit het vervolg, waar Paulus de verschillende namen achter wie de Korinthiërs zich schaarden ook weer noemt.

'Want de wijsheid van deze wereld is dwaasheid bij God, want er staat geschreven: Hij vangt de wijzen in hun sluwheid. En opnieuw: De Heere kent de overwegingen van de wijzen, dat zij zinloos zijn. Laat daarom niemand roemen in mensen, want alles is van u: hetzij Paulus, hetzij Apollos, hetzij Kefas, hetzij de wereld, hetzij het leven, hetzij de dood, hetzij tegenwoordige dingen, hetzij toekomstige dingen, alles is van u.'

Leg deze laatste woorden weer naast Romeinen 8:31-39, een gedeelte dat we in het vorige hoofdstuk hebben besproken. Wat zouden wij tegen deze achtergrond roemen in mensen? Zelfs als die mensen de namen van Paulus, Apollos of Kéfas dragen!

De oplossing van de verdeeldheid vinden we in het laatste vers van hoofdstuk 3.

'U echter bent van Christus en Christus is van God.' (1 Kor. 3:23).

Jullie zijn van de opgestane Christus. Hij is de Gezalfde van God. Accepteer dat en houd verder op met jullie hoogmoedige gefilosofeer en gespeculeer. Houd zeker op met jullie getwist.

Boven hetgeen geschreven staat

Paulus gaat in hoofdstuk 4 nog een poosje verder op de hoogmoed van de Korinthiërs. Kennelijk vonden deze gelovigen het geen enkel probleem om hun eigen apostel te bekritisieren en te oordelen. Opnieuw waarschuwt Paulus hen om daarmee op te houden.

'Deze dingen nu, broeders, heb ik ter wille van u op mijzelf en Apollos toegepast, met de bedoeling dat u van ons leert niets te bedenken boven wat er geschreven staat, opdat niemand zich ten gunste van de een boven de ander verheft.' (1 Kor. 4:6).

Houd je aan datgene wat er geschreven staat (in de door God geïnspireerde geschriften) en bedenk geen dingen die daarboven uitgaan. Dat leidt tot hoogmoed onder elkaar. De een gaat zich dan verheffen boven de ander.²⁰

²⁰ Paulus gebruikt hier het woord 'opblazen'; zoals een ballon wordt opgeblazen, of zoals zuurdeeg een brood doet zwellen. Zuurdeeg is een beeld van de zonde en dat zuurdeeg gaf een zeer ongezonde sfeer in de gemeente van Korinthe. Het is niet voor niets dat Paulus het woord 'opzwellen' nog een aantal keren gebruikt (4:18, 19; 5:2) en dat hij in hoofdstuk 5 spreekt over het zuurdeeg (5:6-8).

Verkoren

Tegen deze achtergrond gebruikt Paulus het woord 'verkiezen' voor de Korinthiërs. Het is met een zekere ironie.

*'Let namelijk op uw roeping, broeders: er zijn onder u niet veel wijzen naar het vlees, niet veel machtigen, niet veel aanzienlijken. Maar het dwaze van de wereld heeft God **uitverkoren** om de wijzen te beschamen, en het zwakke van de wereld heeft God **uitverkoren** om het sterke te beschamen. En het onaanzienlijke van de wereld en het verachte heeft God **uitverkoren**, en wat niets is, om wat iets is teniet te doen, opdat geen vlees voor Hem zou roemen.'* (1 Kor. 1:26-29).

Let op jullie roeping, Korinthiërs! Die had een doel. God laat met jullie roeping en verkiezing iets zien.

Het dwaze heeft God uitverkoren om de wijzen te beschamen. God wilde in jullie Zijn kracht betonen om de wijsheid van deze wereld te beschamen; om in Zijn Evangelie de leegheid en zinloosheid van de filosofie van de mensen (met name van de Grieken) te laten zien. Jullie waren deze dwazen. Daarom heeft God jullie verkoren om in jullie Zijn kracht en Zijn wijsheid te betonen.

Het antwoord van de Korinthiërs op deze verkiezing van God was 'eigen wijsheid' tegenover de wijsheid van God. Het was wijsheid boven hetgeen geschreven stond.

Met deze levenshouding deden ze hun verkiezing teniet... Ze voldeden niet aan Gods doel. Ze gingen helemaal mee in de wijsheid van de wereld met al zijn verschillende leraren en stromingen en partijen. De oorzaak was hoogmoed. Ze waren door Gods verkiezing uit hun donkere positie uit het heidendom verheven tot de grootste heerlijkheid en zij gingen vervolgens helemaal op in de wegen van de filosofen. Zij waren als Israël dat als uitverkoren volk wilde zijn als de

andere volken en zo langzaam maar zeker haar roeping totaal misverstond.

Daarom zegt Paulus: let op uw roeping!

Het zwakke van de wereld heeft God uitverkoren om het sterke te beschamen. De Korinthiërs aan wie Paulus schrijft, waren niet alleen 'dwaas' maar ook 'zwak' in hun positie onder de heidenen. Gods verkiezing en genade maakten daar een einde aan. Ze werden sterk ten opzichte van elkaar en de een wist niet meer te buigen voor de ander. Ook hierin voldeden ze niet aan Gods verkiezing. Er waren maar weinig machtigen onder hen. Dat zijn mensen, met een machtige, invloedrijke positie. De meesten van hen waren gewone handwerklui, die de kost moesten verdienen met alles wat een grote havenstad als Korinthe te bieden had. Onderling leken ze geen boodschap te hebben aan hun 'zwakke' positie en wilde ieder zijn haan koning laten kraaien. Tot groot verdriet van de apostel.

Daarom zegt hij: let op uw roeping!

Het onaanzienlijke, het verachte en hetgeen niets is heeft God uitverkoren. Niet alleen behoorden de gelovige Korinthiërs niet tot de grote filosofen van hun tijd en tot de machtigen van de stad. Zij werden door Paulus bestempeld als 'niets'. Onaanzienlijk en veracht. We kunnen ons allemaal wel een beeld vormen van de totale uitzichtloosheid van het leven van deze mensen. Zonder enige hoop op een sprankelende toekomst. Zonder veel vreugde het leven door te brengen in het geploeter van alle dag. Geen zicht op een treetje hoger op de maatschappelijke ladder. Gods Evangelie van de gekruiste en opgestane Heere had hen een onuitsprekelijke vreugde gegeven in dit donkere bestaan. Maar na verloop van tijd kreeg de gemeente de contouren van een groep mensen die het helemaal 'gemaakt' hadden. Zij voldeden niet meer aan het doel van Gods verkiezing. 'Niets' werd 'iets'. En als je 'iets' bent, heb je 'wat' te vertellen. Dit resulteerde in een hoop geschreeuw van onderlinge twist. Wederom tot groot

verdriet van de apostel. Zij waren niet verkoren tot dit doel. Zij waren verkoren om hetgeen 'iets' was teniet te doen. Bij Gods genade moet 'iets' 'niets' worden. Opdat ieder leert roemen in de Heere. De Korinthiërs werden van 'niets' 'iets'. En dat was nu net niet het doel van de roeping.

Dáárom roept Paulus hun toe: let op uw roeping!

Natuurlijk zijn deze woorden van Paulus toe te passen op alle gelovigen in alle huishoudingen van God. Laten we letten op onze roeping. Daarin past de wereldse wijsheid niet; daarin past geen eigen kracht en eigen gerechtigheid. Daarin behoren we onszelf al helemaal niet op te blazen tegenover elkaar. 'Niets' wat opgeblazen wordt is een gedrocht en voldoet niet aan het Beeld van God.

